

Bài tập Một số phương trình lượng giác thường gặp - Toán 11

I. Bài tập trắc nghiệm

Bài 1: Điều kiện để phương trình $3\sin x + m\cos x = 5$ vô nghiệm là:

A. $\begin{cases} m \leq -4 \\ m \geq 4 \end{cases}$

B. $m > 4$

C. $m < -4$

D. $-4 < m < 4$

Lời giải:

Phương trình $3\sin x + m\cos x = 5$ vô nghiệm khi:

$$3^2 + m^2 < 5^2 \Leftrightarrow m^2 < 16 \Leftrightarrow -4 < m < 4$$

Chọn đáp án D

Bài 2: Phương trình $3\sin^2 x + m\sin 2x - 4\cos^2 x = 0$ có nghiệm khi:

A. $m = 4$

B. $m \geq 4$

C. $m \leq 4$

D. $m \in \mathbb{R}$

Lời giải:

Ta có:

$$3 \sin^2 x + m \sin 2x - 4 \cos^2 x = 0$$

$$\Leftrightarrow 3 \cdot \frac{1 - \cos 2x}{2} + m \sin 2x - 4 \cdot \frac{1 + \cos 2x}{2} = 0$$

$$\Leftrightarrow m \sin 2x - \frac{7}{2} \cos 2x = \frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow 2m \sin 2x - 7 \cos 2x = 1 \quad (*)$$

Phương trình đã cho có nghiệm khi và chỉ khi (*) có nghiệm.

Do đó: $4m^2 + 49 \geq 1 \Leftrightarrow 4m^2 + 48 \geq 0$ (luôn đúng)

Vậy phương trình đã cho luôn có nghiệm với mọi m.

Chọn đáp án D

Bài 3: Nghiệm dương bé nhất của phương trình $2\sin^2 x - 5\sin x + 3 = 0$ là:

A. $x = \frac{\pi}{6}$

B. $x = \frac{\pi}{2}$

C. $x = \frac{5\pi}{2}$

D. $x = \frac{5\pi}{6}$

Lời giải:

Đặt $t = \sin x$, $(-1 \leq t \leq 1)$.

Khi đó, phương trình đã cho trở thành:

$$2t^2 - 5t + 3 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = 1 \\ t = \frac{3}{2} > 1 \text{ (l)} \end{cases}$$

Với $t = 1$ thì $\sin x = 1 \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + k2\pi$

Nghiệm dương bé nhất của phương trình:

$$x = \frac{\pi}{2}$$

Chọn đáp án B

Bài 4: Phương trình $\cos^2 2x + \cos 2x - \frac{3}{4} = 0$ có nghiệm khi:

A. $x = \pm \frac{2\pi}{3} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$

B. $x = \pm \frac{\pi}{3} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$

C. $x = \pm \frac{\pi}{6} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$

D. $x = \pm \frac{\pi}{6} + k2\pi, k \in \mathbb{Z}$

Lời giải:

Đặt $t = \cos 2x (-1 \leq t \leq 1)$.

Khi đó, phương trình đã cho trở thành:

$$t^2 + t - \frac{3}{4} = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = \frac{1}{2} \\ t = -\frac{3}{2} < -1 \text{ (l)} \end{cases}$$

$$\text{Với } t = \frac{1}{2} \Rightarrow \cos 2x = \frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow 2x = \pm \frac{\pi}{3} + k2\pi \Leftrightarrow x = \pm \frac{\pi}{6} + k\pi$$

Chọn đáp án C

Bài 5: Số nghiệm của phương trình $2\sin^2 x - 5\sin x + 3 = 0$ thuộc $[0; 2\pi]$ là:

A. 1

B. 2

C. 3

D. 4

Lời giải:

Đặt $t = \sin x$ ($-1 \leq t \leq 1$).

Khi đó, phương trình đã cho trở thành:

$$2t^2 - 5t + 3 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = 1 \\ t = \frac{3}{2} > 1 \text{ (l)} \end{cases}$$

$$\text{Với } t=1 \text{ thì } \sin x = 1 \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + k2\pi$$

Do $x \in [0; 2\pi]$ nên $k=0$

Chọn đáp án A

Bài 6: Số nghiệm của phương trình $\cos 2x + \sin^2 x + 2\cos x + 1 = 0$ thuộc $[0; 4\pi]$ là:

A. 1

B. 2

C. 4

D. 6

Lời giải:

Ta có:

$$\cos 2x + \sin^2 x + 2\cos x + 1 = 0$$

$$\Leftrightarrow 2\cos^2 x - 1 + 1 - \cos^2 x + 2\cos x + 1 = 0$$

$$\Leftrightarrow \cos^2 x + 2\cos x + 1 = 0 \Leftrightarrow (\cos x + 1)^2 = 0$$

$$\Leftrightarrow \cos x = -1 \Leftrightarrow x = \pi + k2\pi$$

Các nghiệm của phương trình thuộc đoạn $[0; 4\pi]$ là: $\pi; 3\pi$

Chọn đáp án B

Bài 7: Nghiệm của phương trình $2\sin^2x + 5\sin x + 3 = 0$ là:

- A. $x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi, k \in \mathbb{Z}$
- B. $x = -\frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$
- C. $x = \frac{\pi}{2} + k2\pi, k \in \mathbb{Z}$
- D. $x = \pi + k2\pi, k \in \mathbb{Z}$

Lời giải:

Đặt $t = \sin x$ ($-1 \leq t \leq 1$).

Khi đó, phương trình đã cho trở thành:

$$2t^2 + 5t + 3 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = -1 \\ t = -\frac{3}{2} < -1 \end{cases} (l)$$

Với $t = -1$ thì $\sin x = -1 \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi$

Chọn đáp án A

Bài 8: Nghiệm của phương trình $\sin^2x - \sin x \cos x = 1$ là:

A. $\left[\begin{array}{l} \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{Z} \\ -\frac{\pi}{4} + k\pi, k \in \mathbb{Z} \end{array} \right.$	B. $\left[\begin{array}{l} \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{Z} \\ \frac{\pi}{4} + k\pi, k \in \mathbb{Z} \end{array} \right.$
C. $\left[\begin{array}{l} \frac{\pi}{2} + k2\pi, k \in \mathbb{Z} \\ -\frac{\pi}{4} + k2\pi, k \in \mathbb{Z} \end{array} \right.$	D. $\left[\begin{array}{l} \frac{\pi}{2} + k2\pi, k \in \mathbb{Z} \\ \frac{\pi}{4} + k2\pi, k \in \mathbb{Z} \end{array} \right.$

Lời giải:

Ta có: $\sin^2 x - \sin x \cdot \cos x = 1$

$$\Leftrightarrow 1 - \sin^2 x + \sin x \cdot \cos x = 0$$

$$\Leftrightarrow \cos^2 x + \sin x \cdot \cos x = 0$$

$$\Leftrightarrow \cos x (\cos x + \sin x) = 0$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \cos x = 0 \\ \cos x + \sin x = 0 \end{cases}$$

* Nếu $\cos x = 0$ thì $x = \frac{\pi}{2} + k\pi$

* Nếu $\cos x + \sin x = 0$:

$$\Leftrightarrow \sqrt{2} \sin \left(x + \frac{\pi}{4} \right) = 0$$

$$\Leftrightarrow \sin \left(x + \frac{\pi}{4} \right) = 0$$

$$\Leftrightarrow x + \frac{\pi}{4} = k\pi \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi$$

Chọn đáp án A

Bài 9: Nghiệm của phương trình $2\cos^2 x + 3\sin x - 3 = 0$ thuộc $(0; \frac{\pi}{2})$ là:

A. $x = \frac{\pi}{3}$

B. $x = \frac{\pi}{4}$

C. $x = \frac{\pi}{6}$

D. $x = \frac{5\pi}{6}$

Lời giải:

Ta có :

$$2 \cos^2 x + 3 \sin x - 3 = 0$$

$$\Leftrightarrow 2(1 - \sin^2 x) + 3 \sin x - 3 = 0$$

$$\Leftrightarrow -2 \sin^2 x + 3 \sin x - 1 = 0$$

Đặt $t = \sin x$. Phương trình trên trở thành:

$$-2t^2 + 3t - 1 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = 1 \\ t = \frac{1}{2} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \sin x = 1 \\ \sin x = \frac{1}{2} \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x = \frac{\pi}{2} + k2\pi \\ x = \frac{\pi}{6} + k2\pi \\ x = \pi - \frac{\pi}{6} + k2\pi = \frac{5\pi}{6} + k2\pi \end{cases}$$

Do $x \in (0; \frac{\pi}{2})$ nên $x = \frac{\pi}{6}$

Chọn đáp án C

Bài 10: Tập nghiệm của phương trình: $3\sin^2 x - 2\sqrt{3} \sin x \cos x - 3\cos^2 x = 0$ là:

- A. $\{-\frac{\pi}{6} + k\pi, \frac{\pi}{3} + k\pi, k \in \mathbb{Z}\}$
- B. $\{-\frac{\pi}{6} + k2\pi, \frac{\pi}{3} + k2\pi, k \in \mathbb{Z}\}$
- C. $\{-\frac{\pi}{6} + k\pi, k \in \mathbb{Z}\}$
- D. $x = \frac{5\pi}{6}$

Lời giải:

- Nếu $\cos x = 0$ phương trình trở thành $3\sin^2 x = 0 \Rightarrow \sin x = 0$ (vô lí) vì khi $\cos x = 0$ thì $\sin^2 x = 1$ nên $\sin x = \pm 1$.

- Nếu $\cos x \neq 0$, chia cả hai vế của phương trình cho $\cos^2 x$, ta được:

$$3\tan^2 x - 2\sqrt{3}\tan x - 3 = 0$$

Đặt $t = \tan x$, ta được phương trình: $3t^2 - 2\sqrt{3}t - 3 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = \frac{-\sqrt{3}}{3} \\ t = \sqrt{3} \end{cases}$

Với $t = \sqrt{3} \Rightarrow \tan x = \tan \frac{\pi}{3} \Rightarrow x = \frac{\pi}{3} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$.

Với $t = \frac{-\sqrt{3}}{3} \Rightarrow \tan x = \tan(-\frac{\pi}{6}) \Rightarrow x = -\frac{\pi}{6} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$.

Chọn đáp án A

II. Bài tập tự luận có giải

Bài 1: Tập nghiệm của phương trình: $\sin x + \sqrt{3}\cos x = -2$ là?

Lời giải:

Ta có $\sin x + \sqrt{3}\cos x = -2 \Leftrightarrow \frac{1}{2}\sin x + \frac{\sqrt{3}}{2}\cos x = -1$

$\Leftrightarrow \sin x \cos \frac{\pi}{3} + \cos x \sin \frac{\pi}{3} = -1 \Leftrightarrow \sin(x + \frac{\pi}{3}) = -1$

$\Leftrightarrow x + \frac{\pi}{3} = -\frac{\pi}{2} + k2\pi, k \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow x = -\frac{5\pi}{6} + k2\pi, k \in \mathbb{Z}$.

Bài 2 Tổng các nghiệm của phương trình:

$$\sin^2(2x - \frac{\pi}{4}) - 3\cos(3\frac{\pi}{4} - 2x) + 2 = 0 \quad (1) \text{ trong khoảng } (0; 2\pi) \text{ là?}$$

Ta có:

$$\cos\left(3\frac{\pi}{4} - 2x\right) = \sin\left(\frac{\pi}{2} - \left(\frac{3\pi}{4} - 2x\right)\right) = \sin\left(2x - \frac{\pi}{4}\right)$$

Suy ra

$$(1) \Leftrightarrow \sin^2\left(2x - \frac{\pi}{4}\right) - 3\sin\left(2x - \frac{\pi}{4}\right) + 2 = 0 \quad (*)$$

$$\text{Đặt } t = \sin\left(2x - \frac{\pi}{4}\right); \quad (-1 \leq t \leq 1)$$

phương trình (*) trở thành:

$$t^2 - 3t + 2 = 0 \Leftrightarrow \begin{cases} t = 1 \\ t = 2 > 1(l) \end{cases}$$

$$\text{Suy ra: } \sin\left(2x - \frac{\pi}{4}\right) = 1$$

$$\Leftrightarrow 2x - \frac{\pi}{4} = \frac{\pi}{2} + k2\pi$$

$$\Leftrightarrow x = \frac{3\pi}{8} + k\pi$$

Suy ra các nghiệm của phương trình

$$\text{thuộc khoảng } (0; 2\pi) \text{ là } \frac{3\pi}{8}; \frac{11\pi}{8}$$

$$\text{Nên tổng của chúng là } \frac{3\pi}{8} + \frac{11\pi}{8} = \frac{7\pi}{4}.$$

Bài 3 Phương trình $(2 - a)\sin x + (1 + 2a)\cos x = 3a - 1$ có nghiệm khi:?

Phương trình đã cho có nghiệm khi và chỉ khi

$$(2 - a)^2 + (1 + 2a)^2 \geq (3a - 1)^2$$

$$\Leftrightarrow 4 - 4a + a^2 + 1 + 4a + 4a^2 \geq 9a^2 - 6a + 1$$

$$\Leftrightarrow 4a^2 - 6a - 4 \leq 0 \Leftrightarrow \frac{-1}{2} \leq a \leq 2.$$

Chú ý. Với bài toán: Tìm giá trị lớn nhất (nhỏ nhất) của a để phương trình:

$$(2 - a)\sin x + (1 + 2a)\cos x = 3a - 1$$

Có nghiệm, ta cũng thực hiện lời giải tương tự như trên.

Bài 4 Nghiệm của phương trình $\sin x + \cos x = 1$ là?

$$\sin x + \cos x = 1$$

$$\Leftrightarrow \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \sin x + \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \cos x = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$\Leftrightarrow \cos \frac{\pi}{4} \cdot \sin x + \sin \frac{\pi}{4} \cdot \cos x = \sin \frac{\pi}{4}$$

$$\Leftrightarrow \sin\left(x + \frac{\pi}{4}\right) = \sin \frac{\pi}{4}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x + \frac{\pi}{4} = \frac{\pi}{4} + k2\pi \\ x + \frac{\pi}{4} = \pi - \frac{\pi}{4} + k2\pi \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = k2\pi \\ x = \frac{\pi}{2} + k2\pi \end{cases}$$

Bài 5 Phương trình $\sqrt{3} \sin 3x + \cos 3x = -1$ tương đương với phương trình nào sau đây?

$$\sqrt{3} \sin 3x + \cos 3x = -1$$

$$\Leftrightarrow \frac{\sqrt{3}}{2} \sin 3x + \frac{1}{2} \cos 3x = -\frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow \cos \frac{\pi}{6} \cdot \sin 3x + \sin \frac{\pi}{6} \cdot \cos 3x = -\frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow \sin\left(3x + \frac{\pi}{6}\right) = -\frac{1}{2}$$

Bài 6 Giải các phương trình sau:

a) $\sin(x + 2) = \frac{1}{3}$

b) $\sin 3x = 1$

c) $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$

d) $\sin(2x + 20^\circ) = \frac{(-\sqrt{3})}{2}$

Lời giải:

$$\Leftrightarrow \begin{bmatrix} x + 2 = \arcsin \frac{1}{3} + k2\pi \\ x + 2 = \pi - \arcsin \frac{1}{3} + k2\pi \end{bmatrix}$$

$$\Leftrightarrow \begin{bmatrix} x = -2 + \arcsin \frac{1}{3} + k2\pi \\ x = -2 + \pi - \arcsin \frac{1}{3} + k2\pi \end{bmatrix}, (k \in \mathbb{Z})$$

$$\text{b) } \sin 3x = 1 \Leftrightarrow 3x = \frac{\pi}{2} + k2\pi$$

$$\Leftrightarrow x = \frac{\pi}{6} + k\left(\frac{2\pi}{3}\right), (k \in \mathbb{Z}).$$

$$\text{c) } \sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$$

$$\Leftrightarrow \frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3} = k\pi \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + \frac{3\pi}{2}k$$

$$(k \in \mathbb{Z}).$$

d) Vì $\frac{-\sqrt{3}}{2} = \sin(-60^\circ)$ nên phương trình đã cho tương đương với $\sin(2x + 20^\circ) = \sin(-60^\circ)$

$$\Leftrightarrow \begin{bmatrix} 2x + 20^\circ = -60^\circ + k360^\circ \\ 2x + 20^\circ = 180^\circ - (-60^\circ) + k360^\circ \end{bmatrix} \Leftrightarrow \begin{bmatrix} x = -40^\circ + k180^\circ \\ x = 110^\circ + k180^\circ \end{bmatrix}, (k \in \mathbb{Z}).$$

Bài 7: Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \sin 3x$ và $y = \sin x$ bằng nhau?

Lời giải:

x thỏa mãn yêu cầu bài ra khi và chỉ khi

$$\Leftrightarrow \begin{bmatrix} 3x = x + k2\pi \\ 3x = \pi - x + k2\pi \end{bmatrix}$$

$$\Leftrightarrow \begin{bmatrix} x = k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2} \end{bmatrix}, (k \in \mathbb{Z})$$

Bài 8 Giải các phương trình sau:

$$a) \cos(x - 1) = \frac{2}{3}$$

$$b) \cos 3x = \cos 12^0$$

$$c) \cos\left(\frac{3x}{2} - \frac{\pi}{4}\right) = -\frac{1}{2}$$

$$d) \cos^2 2x = \frac{1}{4}$$

Lời giải:

$$a) \cos(x - 1) = \frac{2}{3} \Leftrightarrow x - 1 = \pm \arccos \frac{2}{3} + k2\pi$$

$$\Leftrightarrow x = 1 \pm \arccos \frac{2}{3} + k2\pi, (k \in \mathbb{Z})$$

$$b) \cos 3x = \cos 12^0 \Leftrightarrow 3x = \pm 12^0 + k360^0 \Leftrightarrow x = \pm 4^0 + k120^0, (k \in \mathbb{Z}).$$

$$c) \forall i -\frac{1}{2} = \cos \frac{2\pi}{3} \text{ nên } \cos \frac{3x}{2} - \frac{\pi}{4} = -\frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow \cos\left(\frac{3x}{2} - \frac{\pi}{4}\right) = \cos \frac{2\pi}{3}$$

$$\Leftrightarrow \frac{3x}{2} - \frac{\pi}{4} = \pm \frac{2\pi}{3} + k2\pi$$

$$\Leftrightarrow x = \frac{2}{3}\left(\frac{\pi}{4} + \frac{2\pi}{3}\right) + \frac{4k\pi}{3}$$

$$\left[\begin{array}{l} x = -\frac{5\pi}{18} + k\frac{4\pi}{3} \\ x = \frac{11\pi}{18} + k\frac{4\pi}{3} \end{array} \right], (k \in \mathbb{Z}).$$

d) Sử dụng công thức hạ bậc $\cos^2 = \frac{1 + \cos 2x}{2}$ (suy ra trực tiếp từ công thức nhân đôi) ta có

$$\cos^2 2x = \frac{1}{4} \Leftrightarrow 1 + \cos \frac{4x}{2} = \frac{1}{4} \Leftrightarrow \cos 4x = -\frac{1}{2}$$

$$\Leftrightarrow 4x = \pm \frac{2\pi}{3} + 2k\pi \Leftrightarrow x = \pm \frac{\pi}{6} + \frac{k\pi}{2}, (k \in \mathbb{Z})$$

Bài 9 Giải phương trình $\frac{2\cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0$.

Lời giải:

$$\text{Ta có } \frac{2\cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} \sin 2x \neq 1 \\ \cos 2x = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \sin 2x \neq 1 \\ \cos^2 2x = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \sin 2x \neq 1 \\ \sin 2x = \pm 1 \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \sin 2x = -1 \Leftrightarrow 2x = -\frac{\pi}{2} + k2\pi \Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{4} + k\pi, (k \in \mathbb{Z}).$$

Bài 10 Giải các phương trình sau:

$$\text{a) } \tan(x - 150) = \frac{\sqrt{3}}{3} \quad \text{b) } \cot(3x - 1) = -\sqrt{3}$$

$$\text{c) } \cos 2x \cdot \tan x = 0 \quad \text{d) } \sin 3x \cdot \cot x = 0$$

Lời giải:

$$\text{a) Vì } \frac{\sqrt{3}}{3} = \tan 30^\circ \text{ nên } \tan(x - 15^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{3} :$$

$$\Leftrightarrow \tan(x - 15^\circ) = \tan 30^\circ$$

$$\Leftrightarrow x - 150 = 30^\circ + k180^\circ$$

$$\Leftrightarrow x = 45^\circ + k180^\circ, (k \in \mathbb{Z}).$$

b) Vì $-\sqrt{3} = \cot(-\frac{\pi}{6})$ nên $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3}$

$$\Leftrightarrow \cot(3x - 1) = \cot(-\frac{\pi}{6})$$

$$\Leftrightarrow 3x - 1 = -\frac{\pi}{6} + k\pi$$

$$\Leftrightarrow x = -\frac{\pi}{18} + \frac{1}{3} + k(\frac{\pi}{3}), (k \in \mathbb{Z})$$

c) Đặt $t = \tan x$ thì $\cos 2x = \frac{1-t^2}{1+t^2}$, phương trình đã cho trở thành $\frac{1-t^2}{1+t^2} \cdot t = 0$

$$\Leftrightarrow t \in \{0; 1; -1\}.$$

Vì vậy phương trình đã cho tương đương với

$$\begin{bmatrix} \tan x = 0 \\ \tan x = 1 \\ \tan x = -1 \end{bmatrix} \Leftrightarrow \begin{bmatrix} x = k\pi \\ x = \frac{\pi}{4} + k\pi \\ x = -\frac{\pi}{4} + k\pi \end{bmatrix}, (k \in \mathbb{Z})$$

d) $\sin 3x \cdot \cot x = 0$

$$\Leftrightarrow \frac{\sin 3x \cdot \cos x}{\sin x} = 0.$$

Với điều kiện $\sin x \neq 0$, phương trình tương đương với

$$\sin 3x \cdot \cos x = 0 \Leftrightarrow \sin 3x = 0; \cos 3x = 0$$

Với $\cos x = 0 \Leftrightarrow x = \frac{\pi}{2} + k\pi, k \in \mathbb{Z}$ thì $\sin 2x = 1 - \cos 2x = 1 - 0 = 1 \Rightarrow \sin x \neq 0$, điều kiện được thỏa mãn.

Với $\sin 3x = 0 \Leftrightarrow 3x = k\pi \Leftrightarrow x = k(\frac{\pi}{3}), (k \in \mathbb{Z})$. Ta còn phải tìm các k

nguyên để $x = k(\frac{\pi}{3})$ vi phạm điều kiện (để loại bỏ), tức là phải tìm k nguyên

sao cho $\sin k(\frac{\pi}{3}) = 0$, giải phương trình này (với ẩn k nguyên), ta có $\sin k(\frac{\pi}{3})$

$$= 0 \Leftrightarrow k(\frac{\pi}{3}) = l\pi, (l \in \mathbb{Z}) \Leftrightarrow k = 3l \Leftrightarrow k : 3.$$

Do đó phương trình đã cho có nghiệm là $x = \frac{\pi}{2} + k\pi, (k \in \mathbb{Z})$ và $x = k(\frac{\pi}{3})$ (với k nguyên không chia hết cho 3).

Nhận xét: Các em hãy suy nghĩ và giải thích tại sao trong các phần a, b, c không phải đặt điều kiện có nghĩa và cũng không phải tìm nghiệm ngoại lai.

III. Bài tập vận dụng

Bài 1 Giải các phương trình sau

a) $\sin 3x - \cos 5x = 0$.

b) $\tan 3x \cdot \tan x = 1$.

Bài 2 Giải các phương trình sau

a) $\tan(x - 15^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{3}$.

b) $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3}$.

c) $\cos 2x \cdot \tan x = 0$.

d) $\sin 3x \cdot \cot x = 0$.

Bài 3 Giải các phương trình sau:

a) $\cos(x - 1) = \frac{2}{3}$.

b) $\cos 3x = \cos 12^\circ$.

c). $\cos(\frac{3x}{2} - \frac{\pi}{4}) = -\frac{1}{2}$.

d) $\cos^2 2x = \frac{1}{4}$.

Bài 4 Giải các phương trình sau

a) $\sin(x+2) = \frac{1}{3}$.

b) $\sin 3x = 1$.

c) $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$

d) $\sin(2x + 20^\circ) = -\frac{\sqrt{3}}{2}$.

Bài 5 Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \sin 3x$ và $y = \sin x$ bằng nhau?

Bài 6 Giải các phương trình sau

a) $\sin 3x - \cos 5x = 0$.

b) $\tan 3x \cdot \tan x = 1$.

Bài 7 Giải phương trình $\sin\left(\frac{2x}{3} - \frac{\pi}{3}\right) = 0$

Bài 8 Giải phương trình $\frac{2\cos 2x}{1 - \sin 2x} = 0$.

Bài 9 Giải các phương trình sau:

a) $\tan(x - 150) = \frac{\sqrt{3}}{3}$ b) $\cot(3x - 1) = -\sqrt{3}$

c) $\cos 2x \cdot \tan x = 0$ d) $\sin 3x \cdot \cot x = 0$

Bài 10 Với những giá trị nào của x thì giá trị của các hàm số $y = \tan\left(\frac{\pi}{4} - x\right)$ và $y = \tan 2x$ bằng nhau?